

## **Тема № 5. Ліцензування як інструмент контролю та розвитку спорту**

**Мета вивчення теми:** *сформувати у студентів цілісне уявлення про основні поняття, правові засади, види, процедури та практичні аспекти ліцензування у сфері спорту; розкрити порядок отримання ліцензії, механізми контролю за дотриманням ліцензійних вимог та відповідальність за їх порушення.*

### **Питання для самостійного вивчення**

1. Поняття та правові основи ліцензування у сфері спорту
2. Класифікація видів ліцензування у спортивній діяльності
3. Процедура отримання спортивної ліцензії. Контроль та відповідальність у сфері ліцензування
4. Практичні аспекти впровадження ліцензування у спорті

**Ключові терміни та поняття:** *ліцензування, ліцензія, ліцензійні умови, суб'єкт ліцензування, орган ліцензування, комерційне ліцензування, тренерська ліцензія, ліцензія на спортивну організацію/клуб, ліцензія на проведення спортивних змагань, індивідуальна ліцензія спортсмена, міжнародне ліцензування, ліцензійна комісія, експертна оцінка, призупинення/анулювання ліцензії, контроль за дотриманням ліцензійних умов, адміністративна відповідальність, порушення умов ліцензії, ліцензійний реєстр, ліцензійні стандарти УЄФА/ФІФА, цифровізація ліцензування,*

### **Методичні вказівки до вивчення теми**

При засвоєнні *першого питання* насамперед необхідно усвідомити суть поняття "ліцензування" у контексті спортивної діяльності, його мету та значення.

Далі потрібно детально розглянути нормативно-правову базу, що регулює ліцензування у спорті: Конституцію України, закони України («Про фізичну культуру і спорт», «Про ліцензування видів господарської діяльності»), постанови Кабінету Міністрів України, накази профільних міністерств.

Особливу увагу слід звернути на відмінності між загальним і спеціальним ліцензуванням, яке стосується спортивної галузі.

Варто також з'ясувати, які органи державної влади уповноважені здійснювати ліцензування у сфері спорту.

При опрацюванні *другого питання* треба з'ясувати які саме види ліцензування існують у спортивній галузі: ліцензії на проведення спортивних заходів, на діяльність спортивних шкіл, клубів, тренерів, агентів тощо.

Далі потрібно проаналізувати критерії, за якими класифікуються види ліцензій: за рівнем (національний, міжнародний), за суб'єктом (фізичні чи юридичні особи), за видом спорту.

Окремо слід розглянути міжнародні підходи до класифікації спортивного ліцензування (наприклад, вимоги FIFA, UEFA, МОК).

*Третє питання* передбачає з'ясування етапів отримання ліцензії, включно з подачею документів, термінами розгляду, видачею ліцензії, умовами її дії та можливістю анулювання.

Варто також дослідити перелік документів, які подаються для отримання ліцензії, та вимоги до заявника (освіта, досвід, матеріально-технічна база тощо).

Окремо слід проаналізувати механізми державного контролю за дотриманням ліцензійних умов, включно з перевітками та ревізіями.

Важливо звернути увагу на відповідальність за порушення ліцензійних вимог: адміністративну, дисциплінарну та (у виняткових випадках) кримінальну.

Для кращого засвоєння *четвертого питання* доцільно розглянути конкретні приклади впровадження ліцензування в українському та міжнародному спорті (наприклад, ліцензування футбольних клубів у Прем'єр-лізі).

Слід дослідити переваги та виклики, що виникають при впровадженні ліцензійних механізмів: підвищення якості послуг, мінімізація корупції, проблеми з адаптацією нормативів.

Варто звернути увагу на роль спортивних федерацій, асоціацій та інших недержавних суб'єктів у процесі ліцензування.

Корисним буде проаналізувати судову та управлінську практику, пов'язану з ліцензуванням у спорті, для кращого розуміння реального стану справ.

### **Питання для самоконтролю**

1. Що таке ліцензування у сфері спорту та яке його основне призначення?

2. Які нормативно-правові акти регулюють ліцензування у спортивній сфері в Україні?

3. Які органи державної влади уповноважені здійснювати ліцензування у спорті?

4. Які основні види ліцензій існують у сфері спорту?

5. Чим відрізняється ліцензування спортивних федерацій від ліцензування тренерської чи суддівської діяльності?

6. У чому полягає різниця між обов'язковим та добровільним ліцензуванням у спорті?

7. Які етапи включає процедура отримання ліцензії на спортивну діяльність?

8. Які порушення можуть призвести до анулювання ліцензії у спорті?

9. Які основні труднощі виникають під час впровадження системи ліцензування у спортивних організаціях?

10. Які переваги забезпечує ефективне ліцензування для розвитку професійного спорту?

### Тестові завдання

1. Що таке ліцензування у сфері спорту?

- а) надання субсидій спортивним організаціям;
- б) офіційне надання дозволу на здійснення певного виду спортивної діяльності;
- в) сертифікація спортивного інвентарю;
- г) контроль за фізичним станом спортсменів.

2. Який нормативний акт визначає правові основи ліцензування в Україні?

- а) Закон України «Про фізичну культуру і спорт»;
- б) Цивільний кодекс України;
- в) Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності»;
- г) Закон України «Про освіту».

3. Який орган здійснює ліцензування освітньої діяльності спортивних шкіл в Україні?

- а) Міністерство охорони здоров'я;
- б) Державна податкова служба;
- в) Міністерство освіти і науки України;
- г) Олімпійський комітет України.

4. До якого виду ліцензування належить тренерська діяльність у спорті?

- а) добровільне;
- б) комерційне;
- в) обов'язкове;
- г) суспільне.

5. Який з етапів НЕ входить до процедури отримання ліцензії?

- а) подання заяви та документів;
- б) рецензування наукової роботи;
- в) розгляд документів ліцензійним органом;
- г) прийняття рішення про видачу або відмову.

6. Хто має право звернутися за отриманням спортивної ліцензії?

- а) тільки фізична особа;
- б) тільки державні органи;
- в) юридичні та фізичні особи-підприємці;
- г) лише громадські організації.

7. Яка з відповідальностей передбачена за провадження діяльності без ліцензії?

- а) адміністративне стягнення у вигляді попередження;
- б) штраф і припинення діяльності;
- в) пониження у спортивному рейтингу;

г) позбавлення звання.

8. Який орган здійснює контроль за дотриманням умов ліцензування у спорті?

- а) Міжнародна спортивна федерація;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) Ліцензійний орган, що видав ліцензію;
- г) Міністерство фінансів.

9. Яка з наведених форм є прикладом практичного впровадження ліцензування у спорті?

- а) проведення загальношкільних спортивних ігор;
- б) випуск спортивного журналу;
- в) надання дозволу на діяльність дитячо-юнацької спортивної школи;
- г) встановлення нових рекордів.

10. Яка головна мета впровадження ліцензування у спортивній діяльності?

- а) підвищення рейтингу спортсменів;
- б) розширення медіа-присутності;
- в) забезпечення якості та безпеки спортивних послуг;
- г) отримання прибутку державою.

### Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Кейс-аналіз: Розгляньте умовну ситуацію: клуб отримав ліцензію на змагання, але не виконав одну з умов. Визначте, хто проводить перевірку, які заходи контролю застосовуються, які наслідки можливі.

Наприклад: Опис ситуації (умовний кейс):

Клуб «Х» не подав медичні довідки гравців перед турніром, але вже отримав ліцензію.

- Хто перевіряє:
- Яке порушення:
- Можливі наслідки:
- Як можна виправити ситуацію:

Завдання 2. Порівняльна таблиця (Україна vs ЄС)

Порівняйте практику ліцензування у спорті в Україні та одній з країн ЄС.

Критерій	Україна	Країна ЄС (вкажіть)
Орган ліцензування		
Процедура		
Вимоги		
Особливості / відмінності		

Завдання 3. Міні-проект: Розробіть приклад локального положення

*про ліцензування діяльності в умовному спортивному клубі (структура документа, основні розділи, відповідальні особи, контроль).*

*Розділи для заповнення:*

1. Загальні положення
2. Мета і завдання ліцензування
3. Категорії суб'єктів, які підлягають ліцензуванню
4. Порядок подання заявки
5. Критерії для отримання ліцензії
6. Термін дії та порядок оновлення
7. Відповідальні особи
8. Контроль і відповідальність
9. Прикінцеві положення

*Завдання 4. Схема "Впровадження системи ліцензування в спортивній організації":* Опишіть алгоритм дій, який має реалізувати новостворений клуб для отримання ліцензії на участь у чемпіонаті.

*Алгоритм дій (приклад шаблону):*

1. Створення клубу (реєстрація)
2. Підготовка документів для ліцензії
3. Подання заявки до федерації
4. Проходження перевірки
5. Отримання дозволу на участь у змаганнях
6. Щорічне оновлення / звітність

Кожен пункт розпишіть детальніше з прикладами документів.

*Завдання 5. Схема "Правові основи ліцензування".*

*Побудуйте схему, яка показує ієрархію нормативно-правових актів, що регулюють ліцензування у спорті (від Конституції до внутрішніх документів федерацій). Заповніть кожен блок з коротким описом ролі в ліцензуванні спорту.*

*Схема (можна у вигляді блоків):*

Конституція України



Закон України "Про ліцензування видів господарської діяльності"



Закон "Про фізичну культуру і спорт"



Положення/Накази МОН, Мінмолодьспорту



Регламенти та внутрішні положення федерацій